טוש"ע או"ח סי שפא

סעיף ה: סעיף ה: למ ב מיי שם הלי יג

יטמג שם פוש ע או״ח סי׳ שפג: בו ג מיי׳ פ״ה מהל׳

:טוש"ע או"ח סי שפט

רב ניסים גאון

כמאז כר׳ אליעזר דאמר

אין צריך לבטל רשות לכל אד ואחד, אנא כי קא

אמינא כרבנן. עיקר דבריו שלר׳ אליעזר בסוף פרק

עושין פסין, דתנן אמר ר

אילעאי שמעתי מרי אליעזר שאפי׳ היא כבית כור. וכן שמעתי ממנו אנשי חצר ששכח אחד

אנשי ווצו ששכוו אווו מהן ולא עירב ביתו אסוו מלהכניס ומלהוציא לו

ולהם. ופרקינן לא קשיא הא ר' אליעזר והא רבנן, כשתמצא לומר לדברי ר'

אליעזר המבטל רשות

אליצוו המבטל ושחה חצרו לרשות ביתו נמי ביטל. לרבנן המבטל

רשות חצרו רשות ביתו

.לא ביטל

רבינו חננאל

רב חסדא כי הוה פגע ברב ששת הוה (מתרען)

[מרתען] שפוותיה. כלומר

היה מתיירא ממנו שמא ישאלנו ממתנייתא דהוו

בידיה. ורב ששת הוה

(מיתרע) ומרתעו כוליה

חסדא, שמא ישאלהו. בעא

מיניה רב חסדא מרב ששת

רשות הרבים והקיפום גוים

מחיצה כשבת. אליכא דר׳

יוחגן דאמר יש ביטול מחצר לחצר מהו, מחדא

לחברתה הוא דאמר, דכיון דאיבעי לערובי

מאתמול הוה מצי מערב,

בטולי השתא מצי בטיל.

אבל הכא בהיקיפום גוים

מחיצות בשבת דאיבעי

לערובי מאיתמול לא מצי

מערבי, בטולי השתא נמי לא מצי מבטלי. או דילמא

לא שנא. א"ל איז מבטליז.

תוב בעא מיניה מת גוי בשבת מהו. אליבא דר׳

יוחנז לא תיבעי לד השתא

בשבת להני תרתי, חדא אי

מבטליז אי לא מיבעיא. כי

תיבעי לך אליבא דשמואל

דאמר אין שוכרין מאי, תרתי הוא דלא עבדי, אבל הכא בחצר דהוו

בה דיורין ישראלים הרבה

וגוי, ואסר עלייהו גוי

ולא עירובו, דהא אין עירוב מועיל במקום גוי

בשבת. ונסתלקה רשותו

ונשתיירו ישראלים, מהו שיבטל אחד רשותו ויהא

האחר מותר לטלטלי. א"ל (אביי) [רב ששת] אני

אומר איז מבטליז. אמר

גוי שיש לו אפי׳ פתח

ד׳ טפחים על ד׳ טפחים

כבר סילק רשותו מכל

וישראל

מבטלין, והמנונא

. יין ומבטלין עבדי להו

מפילפוליה

לרבנן המבטל

אילטאי

מר׳ שמעתי

עירובין

וסמג שם טוש"ע

הלכה

םז.

שבח אחר מבני חיצונה ולא עירב עמהן. נהא מודה שמואל דמבטלין בני חילונה לבני הפנימית אותו רשות שיש להן

בתוכן על ידי הרגל עירובן משום דאמרה לתקוני שתפתיך ולא

לעוותי והכי מפרש בשילהי פירקין והא דבעיא ביטול אליבא דר"ע

ל) [גיר' הערוך מרחח],לעיל סו: לקמן סח. עה:], ג) [שס], ד) [לעיל כו:], ד) בס"ח: וסברן, ג) ולעיל סו:]. ז) ב"ל ו) [לעיל סו:], ז) להקיפוה נכרים דחדא לא ין. נטננ נו, אי מ"ז ועי' רש"א,

הגהות הב"ח

(h) רש"י ד"ה שכח וכו' ותיחוד דשה ותשמש. נ"ב ם"א ותבטל חיצונ׳ לפנימית רשומה: (ב) ד"ה אליבא דאין אוסרין אין מבטליו: (ג) תום' ד"ה שכח וכו׳ אבל ר׳ עקיבא אמר יפו מכני ענין כמו אבוו בשילהי פירקין דגעי לבטולו וכי שכח: (ד) בא"ד ולא מתוקס אלא כר' עקיבא וא"ת: כר׳ עקיבא וח״ת: (ה) ד״ה כמחן וכו׳ לכני פנימים לר׳ אליעזר נכני לר' אליעזר (ו) ד"ה אני אומר וכו׳ דלעיל היכא דאתא עו״ג בשבתא. נ"ב וקשה לי לפ"ו דתוספות היו מפרשים מה שפירש"י ול"ד להא דלעיל שפירט יוכי ליסט דלעיכ פי' היינו על היכא דאתא עו"ג בשבתא דא"כ ה"ל לתרץ בחיצור משום דהתם תרתי והכא חדא כסברת בעל איבעיא בעלמו דאהא פשיט דמותר וע"כ נראה בפים זמומו [ע כ מוח: דמה שפירש רש"י] ולא דמי לההיא דלעיל קאי [אהיכא דבאו עו"ג והקיפוה מחילה בשבת דאין מבטלין דהתם ג"כ אינו אלא חדא וכעין] שהקשו התוס' לקמן בדיבור שאחר זה ועל זה תירץ רש"י דהכא אי בעי מיגר ועירובי מאתמול מלי עבדי ר"ל דרש"י פי' ג"כ היכא דאתא עו"ג בשבת והא דקאמר אי בעי מיגר ועירובי מחתמול אי הוה בא העו"ג מאתמול מה שאין כן לעיל דמאממול לא הוה מחיצה ללממנות כמ יהוה במדיכה כלל וכעין זה כתבו התום׳ לעיל דף סו בד"ה ואי דאתא וכו׳ דאף על גב דלא רלה העו"ג להשכיר מאתמול אכתי מערבין קרינא ביה דאם היה רוצה העו"ג היו יכולין לערב ה"ה הכא נמי משום [דאי הוה בא העו"ג מאתמול היו יכוליו להשכיר ונערב מני מיגר וערובו מאתמול קרינא ביה]: (1) בא"ד לא יתכן לומר כי תבעי לך אליכא דמאן דאמר אין שוכרין דהיינו שמואל כל"ל ומיכת יהאמר אני אומר מבטלין נמחק:

גליון הש"ם

גם' כי קאמינא לרכנן דאמרי צריך לכמל. עי לקמן סח ע"ב תום׳ ד"ה

שכח אחד מן החילונה ולא עירב. בהא מודי שמואל דמבטלי בני חילונה לבני פנימית אותו רשות שבא להן לתוכן ע"י הרגל עירובן משום דאמר לה לחקוני שתפחיך ולא לעוותי והכי מפרש לה בסוף פירקין [עה:]. והאי דבעינן ביטול אליבא דרבי עקיבא אמרה רבא למילתיה דאי

לרבנן בלאו ביטול נמי אמרה לה

פנימית הכי ועקרה לה לעירוב משום שכח אחר מז החיצונה ולא עירב ודאי פנימית דמעוותי בה אבל ר"ע אמר דבעיא לבטולי בשילהי פירקין [שם] וכי שכח בן פנימית ליכא למימר הכי דליבטל לבני פנימית ותיחוד דשה ותשמש (ה) דלה מלי למימר לתקוני שתפתיך ולא לעוותי שהרי תחילת העיוות ע"י בן פנימי בא: כמאן כר' אליעור. רבא קא מהדר ליה לרב הונא כמאן קאמרת למילתך כר"א דאמר אינו צריך כו'. בשילהי עושין פסיוף אוקימנא הכי: ממתנייתה דרב ששת. שהיו משניות סדורות לו וירא רב חסדא שלא יהשה לו ממשנה על משנה ויאמר לו לתרצן: מפלפוליה. חריף וסברים היה ביותר ועמוק בשאילותיו: והקיפום. סתמו רה"ר מכאן ומכאן ונשאר לפני ב' הבתים כעין חלר שהבתים פתוחות לה: מהו. שיבטל זה רשותו לזה ויהא מותר להוליא מביתו לכאן דהא קיי"ל בפירקא תניינא (דף כ.) כל מחילות הנעשות בשבת בין בשוגג בין במזיד שמה מחילה וכ"ש הכא דנכרים עבדוה: אליבא דמאן דאמר אין ביטול רשום מהלר להלר. ואוקימנאי טעמא משום דאין אוסרין (כ) ואין מבטלין ואע"ג דאי בעו לערובי הוו מערבי אלמא תרתי בעינן אוסרין ומערבין: לא סיבעי לך. דכ"ש דהכא לא הא ולא הא דלא הוו אוסרין זה על זה אתמול ולא תורת עירוב היתה לכאן: כי מיבעי לך אליבא דמאן דאמר יש ביטול. ואע"ג דאין אוסרין מאי מי אמרינן התם הוא דאי בעו לערובי הוו מערבי ואע"ג דתרתי ליכא חדא מיהא איכא אבל הכא דאפילו חדא ליכא לא או דלמא מדאהא לא הפיד אהא נמי לא קפיד: אין מבטלין. דחדא מיהא בעינן: מח נכרי בשבח. הא נמי בעא מיניה שני ישראלים ונכרי הדרים בחלר ולא שכרו ולא עירבו ומת נכרי בשבת מהו לבטל וה לוה: אליבא דמ"ד. לעיל בפרקין מהו א"ר נחמן בר אמי משמיה דאולפנא

(דף סה:) היכא דאתי נכרי בשבת שוכרין הימנו ואח"כ מבטלין לא תיבעי לך: השתא סרתי עבדינן. שכירות וביטול חדא מיבעיא: אני אומר מבטלין. ולא דמיא לההיא דלעילי דהכא אי בעי מיגר וערובי מאתמול מלי עבדי: והמנוגא אמר אין מבטלין. כיון דאי בעו ערובי מאתמול לא מלי עבדי בלא שכירות אין ביטול אלא במקום עירוב: בההוא ניחא ליה. משום דאיכא אוירא טפי ממבוי: דאולפנא. ששמע מרבו ורבו מרבו:

חמני

הנכרי א"נ גבי שני בתים לא היה לו כח מבעוד יום לעשות אותו ביטול שעושה עכשיו אבל הכא מבעוד יום היה בו כח לבטל:

מותרת דאחדא דשא ומשתמשא וחיצונה אסורה אמר ליה רב הונא בריה דרב יהושע לרבא וכי שכח אחד מן הפנימית ולא עירב אמאי שתיהן אסורות לבטיל בר פנימית לבני פנימית ותיתי חיצונה ותשתרי בהדייהו כמאן כרבי אליעזר דאמר אינו צריך לבמל רשות לכל אחד ואחד • כי קאמינא לרבנן דאמרי צריך לבטל לכל אחד ואחד: רב חסדא ורב ששת כי פגעי בהדי הדדי רב חסדא מרתען שיפוותיה ממתנייתא דרב ששת ורב ששת 6 מרתע כוליה גופיה מפלפוליה דרב חסרא מרב ששת מיניה רב חסרא מרב ששת שני בתים משני צידי רשות הרבים ובאו נכרים והקיפום מחיצה בשבת מהו אליבא דמאן דאמר י אין בימול רשות מחצר לחצר לא תיבעי לך השתא דאי בעו לערובי מאתמול מצו מערבי אמרת אין ביטול רשות מחצר לחצר הכא דאי בעו לערובי מאתמול לא מצו מערבי לא כל שכן כי תיבעי לך אליבא דמאן דאמר ^מ יש בימול רשות מחצר לחצר התם דאי בעו לערובי מאתמול מצו מערבי במולי נמי מצי מבמל אבל הכא דלא מצו מערבי מאתמול במולי נמי לא מצי מבטל או דילמא לא שנא אמר ליה אין מבטלין מת נכרי בשבת מהו אליבא דמאן דאמר שוכרין לא תיבעי לך השתא תרתי עבדינן חדא מיבעיא אלא כי תיבעי לך אליבא דמ"ד אין שוכרין תרתי הוא דלא עבדינן או חרא עבדינן או דילמא לא שנא אמר ליה ב אני אומר מבמלין והמנונא אמר אין מבמלין: אמר רב יהודה אמר שמואל : נכרי שיש לו פתח ארבעה על ארבעה פתוח לבקעה אפילן מכנים ומוציא גמלים וקרוגות כל היום כולו דרך מבוי אין אוסר על בני מבוי מ"ם בפיתחא דמיחד ליה בההוא ניחא ליה איבעיא להו פתוח לקרפף

ביטול נמי אמרי לה לפנימית הכי ועהרה לעירוב׳ משום דמעוותי לה אבל ר׳ עקיבא (ג׳ דבעי לבטולי בשילהי פירקין וכי שכח אחד מן הפנימית ליכא למימר הכי לבטל לבני פנימית ותיחוד דשה ותשמש דלה מצי למימר לתקוני שתפתיך ולא לעוותי דבעיא ביטול שהרי תחילת [העיוות] ע"י בן הפנימית הוא בא כל זה לשון הקונט׳ וא"ת ורבא מנא ליה דשמואל מוקי לה כר"ע דבעי' ביטול דלמא כרבנן דשרו לקתן בלא ביטול וי"ל משום דשמעינן ליה לשמואל דאמר אוסרין ומערבין ומבטלין ב' חלירות זו לפנים מזו ולא מתוקם אלא (ד) בהכי וא"ת וכי שכח אחד מבני פנימית ולא עירב ומבטל לבני פנימית אמאי אתיא חילונה ואסרה עלייהו משום עירוב המרגילה לתוכה הא אמר לעיל בפרק מי שהוליאוהו (דף מח:) דלא אמרו דיורין להחמיר י"ל דההיא דלעיל ליכא שום פשיעותה אבל הכא הפנימית פשעה ועותה את עלמה:

אמר רבא למילתיה דאי לרבנו בלא

במאן כר' אליעזר כו'. לעיל בשמעתין כשנתנו עירובן

בחילונה ושכח א' מן החילונה ולא עירב לא מצי למיפרך הכי דלימא דמלי מבטל בן חילונה לבני החילונה ומימי פנימית ותשתרי בהדייהו דהכא ליכא דיורי חיצונה בפנימית אלא ע"י עירוב המרגילה לא חשיב ביטולי רשות מחצר לחצר כיון דמאיליהן משתרו בני חילונה ע"י שמבטל בן פנימי לבני פנימית (ה) כראב"י דאמר אין לריך לבטל רשות לכל אחד וא׳ אבל לעיל דפנימית אוסרת החיצונה ע"י דריסת הרגל שלה אע"ג דא"ל לבטל לכל אחד ואחד חשיב ליה ביטול רשות מחצר לחצר: אני אומר מבמלין. פי׳ נקונטרס דלא דמיא לההיא דלעיל היכא

דאתא נכרי בשבתא (ו) דהכא אי בעו מיגר וערובי מאתמול מלו עבדי ורב המנונא אמר אין מבטלין כיון דאי בעו לערובי מאתמול לא מלו מערבי בלא

אפי' שכירות אין ביטול אלא במקום עירוב עד כאן לשון הקונט׳ ותימה דלעיל (דף סו.) פשיטא לן היכא דאתא נכרי מאתמול דמבטלין

ואוסרין ומערבין קרינן ביה דאמר לעיל ואי דאתא נכרי מאתמול לוגר מאתמול י"ל דסוגיא דלעיל כרב ששת דאמר הכא דמבטלין ומיהו קשה דמשמע הכא דפשיטא לן אפי׳ לרב ששת דתרתי לא עבדינן ודוקא מת הוא דמבטלין אבל לא מת דבעי תרתי שכירות וביטול לא עבדינן ולעיל פשיטא לן בדאתא מאתמול דבשבת שוכרין ומבטלין ודוקא באתא בשבת קאמר שמואל דאין מבטלין ונראה לפרש דהכת בתמת בשבת ומת בשבת איירי וכן משמע הלשון דקאמר כי תיבעי לך אליבא דמתן דאמר אין שוכרין חרתי הוא דלא עבדינן ובאתא נכרי

בשבת נחלקו ועל זה מיבעיא ליה כשמת אי עבדינן חדא אי לא וא״ת כי לא מת נמי תסגי בחדא בביטול לחודיה דהוה יחיד במקום נכרי וי"ל כדפי" לעיל דלא משתרי בביטול לחודיה כשמתרצה הנכרי לשכור כיון דאם לא היה מתרצה לא היה מותר משום דאם כן בטלח תורת עירוב אי נמי רב חסדא כר' מאיר סבירא ליה דאסר יחיד במקום נכרי ומיהו לפי טעם זה אחרון לא יחכן לומר (1) אליבא דמאן דאמר אין שוכרין דקאמר הי (אני אומר מבטלין) היינו שמואל דממה נפשך לשמואל סגי בביטול דאיהו קאמר הלכה כראב"י וקאמר שמואל לעיל דאין מבטלין ש"מ דאפי׳ חדא לא עבדינן לשמואל אלא היינו ר׳ אסי דאמר לעיל לא נשכור: אבר אומר מבמדין. אף על גב דבשני בתים אין מבטלין התם ליכא לא אוסרין ולא מערבין שהיא רה״ר מבעוד יום אבל הכא אוסרין איכא וגם מערבין עד שיבא

המבוי. ואפילו הוא מכניס ומוציא גמלים וקרונות כל היום דרך מבוי, אינו אוסר על בני המבוי, אלא כעובר דרך הוא חשוב במבוי. מאי טעמא בההוא פיתחא דמיחד ליה טפי